საქართველოს მეშარცხენე სოც.-დემ. სარევ. პარტია.

ტფილისი

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „ტრიბუნა“ ღირს
თვეში 7.000.000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 500,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სახახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—84.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 20 კაპ. ჩერვონეცი
4 „ 15 „ „
საგანგებო განცხადება
1 გვ. 1 მ. 50 კ. ჩერვონეცი.
4 „ 1 მ. — „

№ 631 სამშაბათი, ნოემბრის 27, 1923 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 500,000

ანტირევოლიუციონური ფრონტის ლიკვიდაცია

ქართველი მშრომელი მასის ცნობიერებას ამ ჟამად იპყრობს დას. ევროპიდან დაბრუნებულ მენშევიკების ლიდერების დაპატიმრება. მართლაც, ერთის შეხედვით უბრალო, არსებითად კი დიდმნიშვნელოვანია ეს მოვლენა. ხომერიკ-დევდარიანების ბუნაგის დანგრევა უეჭველად დიდს გავლენას მოახდენს კონტრ-რევოლიუციონურ ბანაკის საბოლოო ლიკვიდაციაზე.

ჩვენ უკვე გვაქვს ფაქტი საქ. სოც.-დემოკრატიულ პარტიის დაშლის. 12 ათასმა მუშამ და გლეხმა ხელი აიღო მენშევიზმის დაცვაზე და აქტიურად დადგა მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალის დროშის ქვეშ. სოც.-დემოკრატ მუშებმა არა მარტო უარყვეს მენშევიკური პარტიის ანტირევოლიუციონური და ანტისოციალისტური გზა, ისინი უფრო შორს წავიდნენ: მედგრად აიღეს ხელში აქტიური ბრძოლის ალამი რევოლიუციისა და კომუნიზმისათვის. ყოფილი მენშევიკური მასსა ჩადგა საერთაშორისო მუშათა მოძრაობის ფერხულში.

მაგრამ ჩვენ არ ვიყავით იმდენად ბეცი პოლიტიკურად, რომ არსებულ ვითარების ქვესკნელში არ ჩავძირულიყავით და არ მიგვეცა სწორი შეფასება ისტორიულ მოვლენისათვის. აშკარა იყო შემდეგი: სოციალ-დემოკრატიული პარტია დასტოვეს მშრომელთა მასებმა, მაგრამ იმავე პარტიაში „ბლომად“ დარჩა უსაქმოთა ხროვები: ძველი მოხელეები, კონტრრევოლიუციონური „შავი არისტოკრატია“, უფლება აყრილი, გაკოტრებული თავად აზნაურობა და სხ. ეგ ხალხი მაინც მენშევიკობდა, იყურებოდა დასავლეთის იმპერიალიზმისაკენ, მენშევიკურ საქართველოს რესტავრაციაზე ოცნებობდა.

განსაკუთრებით აშკარა იყო ჩვენთვის ის არალეგალური „ემირული საქმიანობა“, რომელსაც აწარმოებდნენ ანტანტის ოქროებით და კარნახით ემიგრანტ მენშევიკური „მთავრობის“ აგენტები. რამდენიმე ხნის წინეთ რეაქციის ეგ შავი ფიგურები აწყობდნენ „გამოსვლებს“ საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეებში, ყავდათ ძუძუს მწოვარი ბავშვები სადემონსტრაციოდ საბჭოთა „ტირანიის“ წინააღმდეგ. მოიგონეთ ჩოლოყაშვილის ბანდები. არსებობს ფაქტიური მასალები იმის შესახებ, რომ მენშევიკების ხელმძღვანელები მჭიდრო კავშირს ქმნიდნენ ბანდიტებთან და ამით სურდათ „ქართველი ერის“ განთავისუფლება პროლეტარულ დიქტატურის ბრჭყალებისაგან. მაგრამ საქართველოს მუშათა კლასმა აუღო ალღო მენშევიკების კონტრრევოლიუციონურ მიზნებს და ჩასცა მათ ბასრი მახვილი.

ემიგრანტებს დარჩათ ერთად-ერთი საშუალება. ეს არის იმპერიალისტური ინტერვენცია. მენშევიკები თავიანთ არალეგალურ გამოცემებში ამტკიცებდნენ, რომ მათ გაწყვეტილი აქვთ კავშირი ანტანტის კაპიტალისტებთან. მათი მიზანია საკუთარი ძალებით დანგრევა მშრომელთა სოციალ-პოლიტიკური ციხე-სიმაგრეების. ხომერიკ დევდარიანები დაძრწოდხენ ანტისოციალისტურ ელემენტთა უბნებში, „რაზმავდნენ“ ძალებს საბოლაო, გადამწყვეტ ბრძოლისათვის. აშკარა იყო იმ თავითვე მათი ყალთაბანდური საქციელი „საკუთარ ძალების“ მოტივაციით ეყრდნობოდნენ განათლებულ ევროპის სამხედრო იმპერიალისტურ ნაწილების შემოჭრას საქართველოში. ამას ამტკიცებს ის დოკუმენტი, რომელიც აღმოაჩნდა „ფრანსუა“ ხომერიკს. უკანასკნელი სწერს გადახვეწილ მენშევიკებს: ჩვენ დავანთებთ ცეცხლს, გავაჩაღებთ ბრძოლას საბჭოთა რესპუბლიკაში. „თუ ხელისუფლება ჩავიგდეთ ხელში და რუსეთმა დასძრა ჯარები, ნუ თუ პოლონეთი არ მოახდენს მაშინ თუ გინდ დემონსტრაციას“? ეს მარგალიტი აზრი ხომერიკის პოლიტიკურ გენიალობის შედეგია. მაგრამ განა მარტო ხომერიკის?—მთელი ემიგრანტ მენშევიკების, რასაკვირველია.

საქართველოს მუშები და გლეხები კიდევ ერთხელ ეცნობებიან მენშევიკების იმპერიალისტურ ზრახვებს. აშკარაა ყველასათვის და ფარდა ახდილი ის შავი მიზნები, რომლითაც იკვებებიან მუშურ-გლეხურ საქართველოდან გარიყული, სამუდამოდ განდევნილი დონ-კიხოტები.

ხომერიკ-დევდარიანის ამბავი, დიახ, საინტერესოა და მქონე განსაკუთრებულის მნიშვნელობის. იგი მეტყველებს, რომ ამიერიდან პროლეტარულ საქართველოს არ შეაწუხებს არა მარტო სოც.-დემოკრატიის „მასიური“ მოღვაწეობა, არამედ ის შავი ყორნებიც, ღამის ჭოტებიც, რომლებიც დაფუსფუსობდნენ არალეგალურად და ამით ახდენდნენ ქართული მენშევიზმის ლიკვიდაციას სინამდვილის მიფუჩჩებას.

მეორე მხრით, ჩვენს მეზობელ საბჭოთა ქვეყანაში—სომხეთში ამავ დღეებში მოხდა მენშევიზმის ბედის ანალოგიური მოვლენა. დაიშალა დაშნაკელების „რევოლიუციონური“ პარტია. ამ პარტიის ხელმძღვანელებმა მოახდინეს თვითლიკვიდაციის აქტი და ამით შავი ჯვარი დაუსვეს მთელს თავიანთ კონტრრევოლიუციონურ და შოვინისტურ ისტორიას.

ქართველმა მუშებმა და გლეხებმა იციან დაშნაკელების ვინაობა, ამ შავრაზმულმა ხალხმა, ქართველ მენშევიკებთან შეხმატკბილებით, მოაწყო საქართველო-სომხეთის ომი 1918 წლის მიწურულში. დაიღვარა უმწიკვლო სისხლი ქართველ და სომეხ მუშებისა და გლეხების. დაშნაკელები პირწავარდნილი იმპერიალისტები იყვნენ, მართალია, შედარებით სუსტი საშუალებების, მაგრამ მეტად ძლიერი შოვინისტური სულის მქონენი. დიდი ჰაიასტანი,—ასეთი იყო მათი უახლოესი პოლიტიკური მიზანი. ეგ რეაქციონური პარტია ადგა მენშევიკების გზას. სიტყვით—სომხეთის პროლეტარიატის დამცველი, „რევოლიუციონური“ მიმართულება, საქმით—არხიბურჟუაზიული აზრების მატარებელი, ანტი სოციალისტური მიმდინარეობა. დაშნაკცუტიუნი განსახიერება იყო პიტარა ხალხის დიდ იმპერიალისტურ და შოვინისტურ მორევში ჩაყურყუმელავების. საქართველოში ქართული მენშევიზმი, სომხეთში—დაშნაკელები ქმნიდნენ „სოციალისტურ“ მოძრაობის შავ ფურცლებს.

აღსანიშნავია შემდეგი მდგომარეობა. ამიერ-კავკასიის გასაბჭოებამ როგორც დაშნაკცუტუნი, ისე მენშევიზმი გადაისროლა შავ ზღვის იქით. პარიზის ქუჩებში შეხვდება ერთმანეთს ეგ ორი ერთნაირი ფსიქიკის, მაგრამ ანტაგონისტურად განწყობილი პარტია. საერთო ფრონტის—მუშურ-გლეხურ ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლის აზრმა გააერთიანა ეგ ტყუპი ფალავნები. იმათმა შექმნეს პოლიტიკური ბლოკი, წამოაყენეს ამიერ-კავკასიის ფედერაციის ფორმულა და, სათანადო მუშაობას აწარმოებდნენ იმპერიალისტური დიპლომატიის დერეფნებში.

რევოლიუციონურ მოძრაობის ულმობელმა სტიქიამ გაარღვია კონტრრევოლიუციის შეხმატკბილებული ფრონტი. მენშევიზმი მოხვდა საქართველოს სინამდვილეში, დაშნაკცუტუნიც ჩაესვენა მუშების მიერ გათხრილ სამარეში. უნდა აინუსხოს ხაზგასმით: **დაშნაკელების და მენშევიკების ლიკვიდაციაა არა მარტო კონტრრევოლიუციონურ წმიმართულებების, არამედ ამიერ კ ვკასიის მაშტაბით—შოვინისტური მოძრაობის იმპერიალისტური პოლიტიკის, ანტისოციალისტურ ძალების.** საქართველოს და სომხეთის რევოლიუციონური მუშათა კლასი სიხარულით ეგებება ამ ამბავს. არც შეიძლებოდა მომხდარიყო წინააღმდეგი. სომხის დაშნაკელები, სომხის პლუტოკრატია მთელი ათეულ წლების განმავლობაში ქმნიდნენ [აყალიბებდნენ სომხეთ-საქართველოს ეროვნულ ანტაგონიზმს. რეაქციონური მენშევიზმი, ქართველი „ნორჩი“ ბურჟუაზია თავის მხრით უნერგავდა რევოლიუციონურად განწყობილ პროლეტარულ ელემენტებს უნერგავდა სოციალისტურ-რევოლიუციონურ აზრების ნაცვლად არხიშოვინისტურ, არხინაციონალისტურ რწმენას.

დაშნაკელების და მენშევიკების გაწმენდა პოლიტიკურ ცხოვრების ასპარეზიდან ისტორიული ფაქტია. იგი მომასწავებელია რევოლიუციონურ-კომუნისტური პერსპექტივების ფართოდ გაშლის, კაპიტალიზმის წინააღმდეგ გამარჯვებული იერიშის მიტანის. ხედავენ ამას ურწმუნო თომები. რომლებიც პარიზის კაფე-შანტანებს ამშვენებენ? ჩვენთვის სულ-ერთია, მოგვცემენ ამ კითხვაზე დადებით თუ უარყოფით პასუხს. ჩვენ გვაქვს საქმე ფაქტთან, შიშველ ჭეშმარიტებასთან, რომელიც გამოხატავს დრომოჭმულ ნაციონალისტურ ძალების საბოლოოდ აღმოფხვრას პოლიტიკურ ვითარების უჯრედებიდან.

დღეს გამუდმებული ბრძოლაა შრომასა და კაპიტალს შორის. ევროპის ბურჟუაზიულ რეაქციამ საკმაოთ ღონე მოიკრიფა რეფორმისტულ, სოციალ-იმპერიალისტურ პარტიების წყალობით. საბჭოთა რესპუბლიკები მუდამ მზადაა გადამწყვეტ ბრძოლაში მიიღოს ენერგიული მონაწილეობა. ამას შეუძლებთ მაშინ, თუ დამარცხებული იქნება შინაური რეაქციონური ორგანიზაციები. შინაგანი სიმტკიცე, შინაგანი ერთსულოვანი რევოლიუციონური ფრონტი ერთად ერთი საშუალებაა, განუსაზღვრელი გარანტიაა ორ მოწინააღმდეგე ძალების შეჯახებაში ომის შრომის სასარგებლოდ დამთავრების. პროლეტარულ საბჭოთა ქვეყნებში უკვე აღმოიფხვრა შინაგან სიძლიერის ნღრღნელი მატლები.

მენშევიზმის და დაშნაკცუტუნის ბედი ამის საუცხოო ილიუსტრაციაა.

ნოე ხომერიკის და ს. დევდარიანის დაპატიმრების გამო

(საქართველოს საგანგებო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე ამხ. ბერიასთან საუბრიდან)

წარსულში ყველაზე დიდი და გავლენიანი პოლიტიკური პარტია საქართველოში—მენშევიკური პარტია საბოლოოდ გაიხრწნა.

მას შემდეგ, რაც პარტიის საუკეთესო ელემენტებმა დასტოვეს მისი რიგები, დარწმუნდენ რა თავიანთ ბელადების გამცემლობაში, და შეუერთდენ მე-3 კომუნისტურ ინტერნაციონალს, პარტიისაგან დარჩა მეტად მცირერიცხოვანი ჯგუფი, რომელიც სულ უფრო და უფრო მკაფიოდ იღებს კონტრ-რევოლიუციონურ ფაშისტურ ხასიათს. ტიპიურ პროფესიონალ ურ ავანტიურისტების (ბანდიტების და მკვლელების) ეს ჯგუფი ყოველ ძალღონეს ხმარობს, თუმცა უშედეგოდ, ხელი შეუშალოს საბჭოთა ხელისუფლებას, აფერხებს რა მის შემოქმედებით (აღმშენებლობით) მუშაობას.

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ მენშევიკების ყველასათვის ცნობილი თვალთმაქცობა ერთხელ კიდევ დადასტურდა. სიტყვით უარყოფენ რა ყოველგვარ კავშირს ბანდიტებთან და მკვლელებთან, უარყოფენ რა ყოველგვარ აზრს შეიარაღებულ ავანტიურის შესახებ, მენშევიკებს საქმით მჭიდრო კავშირი აქვთ ბანდებთან, რაზმავენ და იყენებენ მათ თავიანთ კონტრ-რევოლიუციონურ მუშაობაში.

დაჰკარგეს რა ყოველგვარი გავლენა მუშებსა ტ მშრომელ მასებში, მეხშევიკებს სურთ იარაღის საშუალებით მოიპოვონ გავლენა.

საქართველოს საგანგებო კომისიის განკარგულებაშია მრავალი დოკუმენტები, რომლებიც ამტკიცებენ მენშევიკების კავშირს ბანდებთან. ბანდების ორგანიზაციას, ჯაშუშობას და განზრახვას მოაწყონ შეიარაღებული აჯანყება საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ. საქართველოს საგანგებო კომისიამ უკანასკნელ ხანებში დააპატიმრა მენშევიკების ცეკას ორი გამოჩენილი წევრი—ნოე ხომერიკი, სეით დევდარიანი და მთელი რიგი სხვა ცნობილ მენშევიკებისა. ნოე ხომერიკის გაჩხრეკის დროს მას აღმოაჩნდა მრავალი მეტად ძვირფასი და მნიშვნელოვანი დოკუმენტები, უმთავრესად საქართველოს მენშევიკების ცეკას შიფრიანი მიწერ-მოწერა ცეკას საზღვარგარეთელ ბიუროსთან და ადგილობრივ პარტიულ ორგანიზაციებთან. მიწერ-მოწერის ნაწილი უკვე წაკითხულია. გარჩეულია ნოე ხომერიკის წერილი „ფრანსუას“ ხელისმოწერით, რომელსაც ის უგზავნის ცეკას საზღვარ-გარეთელ ბიუროს საუკეთესო დამამტკიცებლად იმისა, რომ მენშევიკებს განზრახული აქვთ ბანდების შედგენით მოახდინონ „შეიარაღებული აჯანყება“ დასავლეთ ევროპის იმპერიალისტების დახმარებით უნდა ჩაითვალოს სწორეთ ეს წერილი, ასე, მაგალითად, —ნოე ხომერიკი სწერს:

„როგორც წინა წერილში ვწერდი, საკითხი აჯანყების შესახებ ხერიოზულადაა დასმული. შესაძლებელია განხორციელდეს ახლო მომავალში თუ იგი ჩაიშალა, მე თავიდან ვიხსნი პასუხისმგებლობას. თქვენ. დამნაშავენი იქნებით თქვენ. თქვენ რომ თავის დროზე დაგეწყოთ ლაპარაკი, შესაძლოა საქმე უფრო კარგად წასულიყო. ამის შესახებ მე ზოგადათ უკვე ვწერდით. თუ ეს საქმე სასურველად დამთავრდა, საჭირო იქნება იარაღი და თუ თქვენ ამ მიმართულებით მოახერხებთ რამეს, დიდი მიღწევა იქნება. თუ ძალაუფლებას ხელში ჩავიგდებთ და რუსეთი დასძრავს თავის ჯარებს, ნუ თუ მაშინ პოლონეთი უბრალო დემონსტრაციას მაინც არ მოახდენს“.

ეს წერილი, რომელიც თავიდან ბოლომდე საბჭოთა ხელისუფლების შესახებ ყალბ ინფორმაციიდან და მენშევიკურ ც. კ—ის შეთხზულ ცნობებიდან შესდგება, სხვათაშორის, ამბობს, რომ საგანგებო კომისია აძლიერებს რეპრესიებს და საშინლად აწამებს ტუსაღებს. ხომერიკი, მაგალითად, სწერს: „დაპატიმრებულ ს. „დობორჯგინიძეს და ილ. გიორგაძეს საგანგებო კომისია საშინლათ აწამებს, რის გამო მათ სიმშილობა გამოაცხადეს. საერთოთ, საგანგებო კომისია ძლიერ ღელავს და აძლიერებს წამებას. ამის შესახებ მე უკვე გწერდი და გამოგიგზავნეთ კიდეც რამოდენიმე დოკუმენტი“. „ზოგიერთი ჭკუიდანაც შეიშალა“, „მიაქციეთ ამ საშინელებაზე სოციალისტურ პრესის ყურადღება“, „თუ საჭიროთ და შესაძლებლათ სთვლით, სრული უფლება გაქვთ ჩვენი სახელითაც იმოქმედოთ“.

ყველამ იცის, რომ მენშევიკები თავის ავანტიურისტულ მუშაობისათვის ხელსაყრელ დასავლეთ ევროპის საზოგადოებრივ აზრის მომზადებისათვის არ ჩერდებიან სიცრუის და ყალბ „ცნობების და საბუთების“ ფაბრიკაციის წინაშე.

ამჟამათ შიფრიანი მასალა ირჩევა, სწარმოებს მთელი მასალის გამოძიება და უნდა ვიფიქროთ, რომ უახლოეს მომავალში ავანტიურისტები შესაფერ სასჯელს მიიღებენ.

ოქტომბრის რევოლიუციის მონაპოვართა საფარაჯოზე მდგომი საქართველოს საგანგებო კომისია არ შეიწყნარებს, რომ ამა თუ იმ კონტრ რევოლიუციონურმა ჯგუფმა ხელი შეუშალოს საქართველოს მშრომელ მასების მშვიდობიან შემოქმედებითი მუშაობას.

ყოველივე ცდა ამ მიმართულებით, ვინც არ უნდა ახდენდეს მას, შეუბრალებლად და ძირიანფესვიანად იქნება აღმოფხვრილი.

ბ. ხ.

ეროვნული

ფრანსუა ხომერიკის „მოღვაწეობა“.

ამ სათაურით გაზ. „კომუნისტი“-ს კვირის ნომერში მოთავსებულია წერილი. მოგვყავს იგი უცვლელად:

„ფრანსუა ხომერიკი—ეს იგივე ნოე ხომერიკია, ერთი ბელადთაგანი ყოფილ მენშევიკური პარტიისა საქართველოში. როგორც მკითხველებმა იციან, მას ხელი დაადო ჩვენმა ჩეკამ და დღეს ის მოსვენებულია ერთ-ერთ მის კლიტულში. ამხ. ბერიასთან საუბარიდან სჩანს, რომ დაპატიმრებულს აღმოაჩნდა შიფრიანი მიწერ-მოწერა მის საზღვარგარეთ მყოფ მეგობრებთან. ამ მასალიდან საინტერესოა წერილის ასლი, მის მიერ გაგზავნილი, რომელიც ხელმოწერილია ფსევდონომით: „ფრანსუა“. ჩვენი „ფრასუა“ ატყობინებს თავის უცხოელ კოლეგებს, რომ საქართველოში მოხდება აჯანყება. მოითხოვს მათგან იარაღს ამ აჯანყებისთვის. ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ „რუსეთი დასძრავს ჯარს“, მას იმედი აქვს პოლონეთის. „ნუ თუ პოლონეთი დემონსტრაციას მაინც არ მოახდენს“-ო, სწერს ის.

როდესაც ჩვენ ვსწერდით, რომ საქართველოს მენშევიკები ორდანია-ხომერიკების მიმდევრები—აწყობენ აჯანყებას, მოაქვთ უცხოეთიდან იარაღი ამ მიზნით და ცდილობენ მოხერხებულ შემთხვევაში გამოიწვიონ იმპერიალისტური სახელმწიფოების შეიარაღებული ინტერვენცია ჩვენი რესპუბლიკის შინაურ საქმეებში-თქო—ეს ერთ დროს გადამეტებულათ ეჩვენებოდა ზოგიერთებს. ჩვენ არა ერთხელ გვქონია შემთხვევა უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში მიგვეთითებია რამოდენიმე ფაქტებზე ამ ავანტიურისტების ასეთი მოღვაწეობიდან. ჩვენ არა ერთხელ გვქონია შემთხვევა აღგვენიშნა ამ ვაჟბატონების მჭიდრო ორგანიზაციული კავშირი სისხლის სამართლის დამნაშავეებთან იმ მიზნით, რომ მათი დახმარებით შიგნით და ინტერვენციის საშუალებით გარედან, მოეხდინათ არეულობა შეცდომაში შეყვანილ გულუბრყვილოთა მონაწილეობით თავიანთი და იმპერიალისტების ბატონობის აღსადგენად საქართველოს მუშებზე და გლეხებზე. დღესაც კიდევ, ერთხელ და ზედმეტათ საქართველოს მშრომელ ხალხს ეძლევა საშუალება დარწმუნდეს იმაში, თუ რა სისხლსღვრას, რა არეულობას უმზადებდნენ საქართველოს ეს გამცემლები და მოღალატენი მუშათა კლასის. ისინი ამართლებდენ ყოველნაირ გზას და ყოველ საშუალებას თავიანთი მიზნის მისაღწევად. ხალხის სასიცოცხლო ინტერესები და მათი ავანტიურისტული მიზნები შეიქნენ შეურიგებლად დაპირისპირებული. ჩვენმა ხალხმაც თავისი დასკვნა გააკეთა ამ დამირისპირებიდან, მან მტკიცე ხელით მაოშალა საქართველოს (და მთელი კავშირის) სინამდვილიდან მათი არსებობა და თვით ხსენებაც კი. მენშევიკური პარტიის სალიკვიდაციო ყრილობის შემდეგ, მას შემდეგ, რაც რამოდენიმე ერთეულს გარდა, ძველი ავანტიურისტებიდან და დატყუებულ ახალგაზრდებიდან, მთელმა მუშურ-გლეხურმა მასამ ჩაჰქოლა ძველი პარტია, დაჰგმო საბო-

ლოოთ ავანტიურიზმი ამის შემდეგ მენშევიკური „ცეკას“ „ბეჭედი“ ხელში შერჩა „ფრანსუა“ ხოძერიკსა და სეით დევდარიანს. ეს „მოგიკანებიც“ ჩაბარდა ჩეკას“ და ეგრედ წოდებული მენშევიკური „ცეკა“ წარმოადგენს დღეს ცარიელ ადგილს.

„დასრულდა მათი ამბავი ვითა სიზმარი ღამისა“.

კარგი სიტყვით არ მოიგონებს მათ ჩვენი ქვეყნის მშრომელი ხალხი, რომელსაც შეგნებული აქვს თავისი დიდი მიზნები.

ᲠᲐᲚᲘᲠ-ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲔᲑᲘ

(„ზაკროსტას“ ცნობები 26 ნოემბრიდან).

— შტრეზემანის წინააღმდეგ ხმა მისცეს ნაციონალისტებმა, ტევტონებმა, ესდეკებმა და კომუნისტებმა

—შტრეზემანის მემკვიდრეები: ადბერტი, გიუმერი, კარდორფუ

კომუნისტების წინააღმდეგ გერმანეთში სასტიკ ზომებს იღებენ

— ტიურინგიის ლანდტაგში კონფისკაცია უყვეს კომუნისტურ არქივს

— სექტი „უფრო ფრთხილად“ მოქმედებას თხოულობს.

— კომპარტიის დაშლას შტრეზემანი დიდი ხანია ამზადებდა.

— ბერლინში გამოვიდა ახალი არალეგალური კომუნისტური ორგანო.

— პარტიების დაშლის მიზეზები.

— მთელს გერმანეთში დაპატიმრებულთა რიცხვი 3,000 კაცამდე აღწევს.

— რურის ოლქში აჯანყდა საფრანგეთის ორი პოლკი.

— ფიქრობენ ახალი მთავრობის შედგენა მიენდობა კარდორფს.

— ერთიანი ფულის ნიშნების გამოცემა

— მცირე ანტანტის კონფერენცია შესდგება 13 დეკემბერს.

საბჭოთა კავშირი

ამხ. ზინოვიევი საერთაშორის და შინაურ მდგომარეობის შესახებ

ქალალდის მუშების სრულ. რუსეთის ყრილობაზე ამხ. ზინოვიევმა წაიკითხა მოხსენება შინაურ და საგარეო მდგომარეობის შესახებ. ამხ. ზინოვიევმა სთქვა: „საერთაშორისო ამბები ამტკიცებენ, რომ საბჭოთა რესპუბლიკა საერთაშორისო ფარგლებში ეხლა უფრო მტკიცედ არის ვიდრე ის როდისმე იყო. მსოფლიო ამბები ამოწმებენ, რომ რევოლიუციის მიმართულება სწორედ იყო აღებული. გაფიცვები და ხალხის აჯახყება პოლონეთში იმის მაჩვენებელი არიან, რომ საერთაშორისო კაპიტალიზმის მომხრენი პოლონეთში საბჭოთა რუსეთთან ბრძოლაში გაკოტრდებიან. პოლონეთში შინაური მდგომარეობა მძიმეა და ეს აიძულებს მას დაიცვას მშვიდობიანი ურთიერთობა თავის მეზობლებთან. გერმანიის ამბებს გადაჭრითი ხასიათი აქვთ ისინი უფრო მწვავე გამოდგენ, ვიდრე ყველა მოელოდა. მაგრამ უიმედობა მაინც არ არის საჭირო.

ეხლა გერმანიაში ისეთი ხანაა, როგორც იყო რუსეთში კოლჩაკის მოძრაობის დროს. სოც.-დემოკრატები ცდილობენ ძალა-უფლება გერმანიის კოლჩაკს გენერალ სექტას გადასცენ. გიტლერი კი არ წარმოადგენს დღეს ძალას, არამედ სექტა, რომელიც ეყრდნობა სტინესის ბურჟუაზიას მარჯვნივ და ებერტის სოციალ-დემოკრატებს მარცხნივ. სექტა აშკარად უახლოვდება ძალაუფლების ხელში ჩაგდებას. გერმანიაში ეხლა უფრო მეტია პროლეტარული რევოლიუციის მტრები, ვიდრე ისინი რუსეთში იყვენ 1917 წელს. მაგრამ რევოლიუციის გამარჯვება უზრუნველყოფილია. გადამწყვეტი ბრძოლა ჯერ არ მომხდარა. იყო მხოლოდ შეტაკებები. პროლეტარულ რევოლიუციისათვის საჭირო პირობები სიმშილი, უმუშევრობა, ფინანსიური გაკოტრება—განაგრძობენ არსებობას. ზამთარში გერმანიის ხალხს მოელის საშინელი განსაცდელი. ევროპაში დაიწყო გარდატეხა, რომელიც მიიყვანს მას მუშათა კლასის გამარჯვებამდე“.

შინაურ პოლიტიკის დარგში ამხ. ზინოვიევმა აღნიშნა გამარჯვება სამეურნეო ფრონტზე. სოც. საბ. რესპ. კავშირის გამარჯვებას საერთაშორისო ბაზარზე დიდი მნიშვნელობა აქვსო. მოკავშირეების წინაშე დგას დიდი ამოცანა პროფკავშირები უნდა უფრო დაუახლოვდენ მრეწველობის საკითხებს. აუცილებელია პროფკავშირების კონტროლი ტრესტებზე. პროფკავშირებმა უნდა დაანაწილონ თავისი ყურადღება და მიაქციონ ის სამეურნეო საკითხებს და კონტროლს მრეწველობაზე.

ბრძოლა წერა-კითხვის უცოდინარობასთან

ამხ. კალინინმა მიმართა რუსეთის სიც. საბ. რესპუბლიკის ყველა საგუბერნიო, სამაზრო, სათემო აღმასკომს, სოფლის საბჭოების თავმჯდომარეებს და პროფესიონალურ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთ შემდეგი მოწოდებით: წერა-კითხვის უცოდინარობასთან ბრძოლა ისევ გაცგოველდა. ამხ. ლენინის ლოზუნგი: „ოქტომბრის 10 წლის თავზე არ უნდა იყოს არც ერთი წერა-კითხვის უცოდინარი“ თან დათან იჭრება ცხოვრებაში. 1921 წლის 1-ლ ოქტომბრისათვის მთელ რუსეთში იყო 1020 სკოლა წერა-კითხვის უცოდინართათვის და მათში სწავლობდა 25,300 მოწაფე. 1923 წლის 1 აპრილისათვის 3,606 სკოლა და 104,600 მოწაფე. მთელ რუსეთში 17 მილიონ წერა კითხვის უცოდინარია, წერა-კითხვის უცოდინარობასთან მებრძოლ სრულიად რუსეთის კომისიის გეგმით, 1923—1924 წ. ჩვენ უნდა ვასწავლოთ 2 მილიონ წერა-კითხვის უცოდინარს, რისთვისაც საჭირო იქნება 5 მილ. მანეთი და რამოდენიმე ათი ათასი მასწავლებელი. მეურნეობის დაშლის შედეგებით დატვირთულ სახელმწიფოს, მიუხედავათ დიდი სურვილისა არ შეუძლია გაიღოს ამ დიდ და გადაუდებელ საქმისათვის საჭირო ყველა თანხა და ძალა. როგორც ყოველთვის საბჭოთა მთავრობას უნდა დაეხმაროს თვით საბჭოთა საზოგადოებამ და მუშურ გლეხურმა მასამ წერა-კითხვის უცოდინარობასთან მებრძოლ საგანგებო კომისიის თაოსნობით მოსკოვში დაარსდა საზოგადოება „ძირს წერა-კითხვის უცოდინარობა“, რომელიც თავის მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს წერა-კითხვის უცოდინარობის მოსპობას ოქტომბრის რევოლიუციის 10 წლის თავისთვის. ამ საზოგადოებას ძაშინ იქნება მნიშვნელობა, როდესაც მთელ ქვეყანაში დაარსებული ექნება მისი იაჩეიკები. იკისრეთ თავის თავზე ამ საზოგადოების იაჩეიკები, შეუკავშირდით თქვენ საგუბერნიო ცენტრს და აგრეთვე მოსკოვს. იაჩეიკების დაარსების შემდეგ, დაუყონებლივ შეუდექით ბრძოლას წერა-კითხვის უცოდინარობასთან, მოაწყვეთ წერა-კითხვის უცოდინარობის მოსასპობი პუნქტები, შეკრიბეთ საჭირო მასალები, მოაწყვეთ ისეთი საზოგადოებრივი პირობები რომლის ყურადღება სავსებით მიქცეული იყოს ჩვენ მოწოდებისაკენ: „ძირს წერა კითხვის უცოდინარობა“.

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

შტრეზემანის კაბინეტის გადადგომისათვის.

ცენტრისა და სახალხო პარტიის მიერ შეტანილ შტრეზემანის ნდობის ვოტუმის წინააღმდეგ ხმა მისცეს ნაციონალისტებმა, ტევტონთა პარტიამ, ესდეკებმა და კომუნისტებმა. 20 ესდეკი, მათს რიცხვში პრუსიის შინაგან საქმეთა მინისტრი ზევერინგი, და სახალხო პარტიის სტინესის ჯგუფი არ გამოცხადდნენ კენჭის ყრაზედ. კენჭის ყრაში მონაწილეობა მიიღეს; ცენტრმა, დემოკრატებმა და სახალხო პარტიამ.

შტრეზემანის მემკვიდრენი.

რეიხსკანცლერის თანამდებობაზედ კანდიდატებად ასახელებენ ყოფილ კუნოს მთავრობის მინისტრს, უპარტიოს ალბერტს და ვიურტემბერგის პრეზიდენტს დემოკრატ გიუბერს.

— საღამოს გაზეთები აღნიშნავენ ორ შესაძლებლობას მთავრობის კრიზისის გადაწყვეტაში: ან საქმიანი კაბინეთი, რომელშიაც მეთაურად იქნება ალბერტი და გესლერის მაგივრად—სექტი, ან კიდევ ბურჟუაზიული ბლოკი, რომელშიაც მიწვეული იქნებიან ნაციონალისტები და შტრეზემანი, უკანასკნელი როგორც გარეშე საქმეთა მინისტრი.

— პოლიტიკურ წრეებში შტრეზემანის დაცემასა და ამის გამო შექმნილ მდგომარეობას იხილავენ როგორც გერმანეთის პარლამენტარიზმის კრიზისს. ვერც ეხლანდელი. და განახლებული რეიხსტაგი შესძლებენ შექმნან მტკიცე პარლამენტარული მთავრობა. სოც.-დემ. სცდილობენ მიიღონ დემოკრატებისა და ცენტრისაგან ნათელი გადაწყვეტილება: საით უჭირავთ გეზი მემარცხენეებისაკენ, თუ მემარჯვენეებისაკენ. სოც.-დემ. ამასთანავე აღნიშნავენ, რომ მზად არიან შევიდნენ მთავრობის კოალიციაში, რაც ოპოზიციაც იწვევს პარტიის მემარცხენე ფრთის მხრივ. დემოკრატები გადაწყვეტით წინააღმდეგნი არიან მემარჯვენეებთან კოალიციისა, განსაკუთრებით ნაციონალისტებთან. სახალხო პარტიის სტინესის ჯგუფი დაჟინებით მოითხოვს პარლამენტის ნდობით, აღჭურვილ მთავრობის დაარსებას. როგორც ეტყობა, ნაციონალისტურ პარტიას არა აქვს იმედი გამარჯვებისა დღევანდელს მდგომარეობაში და აღნიშნავს, რომ მთავრობის კრიზისის გადაწყვეტა მხოლოდ დროებითი იქნება, და „ნაციონალურ მთავრობის“ დამყარება აუცილებელია. „დეიჩე ცეიტუნგი“ მოითხოვს დაარსებას მთავრობისას სექტის მეთაურობით, ხოლო იმ პირობით, რომ დაუყოვნებლივ გაუქმებული იქნეს ბრძანება ტევტონთა პარტიის დაშლის შესახებ.

— ცენტრის პარტიის წინადადებით, ებერტმა მთავრობის შედგენა მიანდო სახალხო პარტიის წევრს, წინად „დამოუკიდებელ კონსერვატორს“, კარდორფუს. ამ უკანასკნელს ჯერ არ მიუღია წინადადება და მოითხოვა დრო მოსაფიქრებლად. ამავე დროს კი მან უკვე მოლაპარაკება დაიწყო პარტიების ლიდერებთან. ალბად, კარდორფი მთავრობაში შეიყვანს ცენტრისა, სახალხო პარტიისა, დემოკრატებისა, ბავარიის სახალხო პარტიის და ნაციონალისტურ პარტიებს, წარმომადგენლებს. ამ გვარი მთავრობის პოლიტიკის კურსი პირდაპირ საწინააღმდეგო იქნება მემარცხენე პარტიებისა.

ნაციონალისტები წინააღმდეგნი არიან კარდორფისა, რისთვისაც ამ უკანასკნელმა უარი სთქვა მთავრობის შედგენაზედ.

ცენტრი უარს ამბობს დაასახელოს თავისი კანდიდატი კანცლერის თანამდებობაზედ. სახალხო პარტია წინააღმდეგია ესდეკებთან თანამშრომლობისა; ცენტრი და დემოკრატები წინააღმდეგნი არიან ნაციონალისტებთან თანამშრომლობისა.

შექმნილ მდგომარეობის გამო, ებერტს განზრახვა აქვს დაითხოვოს რეიხსტაგი.

გერმანეთის კომპარტიაში

193 ხმის უმრავლესობით, 166 წინააღმდეგ, უარყოფილია კომფრაქციის წინადადება, რათა პასუხისგებაში მიეცათ სახელმწიფოებრივ ღალატისათვის კარი და ლოსოვი.

გერმანეთის კომპარტიის დაშლა

ბურჟუაზიული პრესა იწონებს სექტის განკარგულებას კომპარტიის დაშლის შესახებ.

„ფოსიშე ცეიტუნგი“ აღნიშნავს, რომ თუმცა სექტის განკარგულება ვილჰელმის ეპოქას გვაგონებს, მაგრამ, კომპარტია ებრძვის მთავრობას და ამისათვის ამ უკანასკნელს უფლება აქვს დაიცვას თავი.

„ბერლინერ ტაგებლატი“ სექტას განკარგულებას მიზანშეწონილად სთვლის, რადგანაც კომპარტიის არა ლეგალურ მდგომარეობაზე გადასვლით სოც.-დემ. საშუალება ერთმევათ ებრძოლონ კომუნისტურ პროპაგანდას.

„ფორვერტსი“ ამართლებს სექტის მოქმედებას და აღნიშნავს, რომ საჭირო იყო ენერგიული ზომების მიღება, თორემ კომუნისტები გადატრიალებას ამზადებდენო. გაზეთი გამოსთქვამს მხოლოდ სურვილს, რომ ზომები კომპარტიის წინააღმდეგ ცხოვრებაში გაატაროს არა რეიხსვერმა, არამედ სამოქალაქო ხელისუფლებამ.

— კომპარტიის დაშლის შესახებ გამოქვეყნებულ ოფიციალურ ცნობაში აღნიშნულია, ვითომც კომპარტიამ პირობა მისცა კომინტერნს, მოეხდინა სახელმწიფოებრივი გადატრიალება, ვითომც ესწრაფოდა მთავრობის ჩამოგდებას, მოუწოდებდა ხალხს საერთო გაფიცვისაკენ, მუშათა შეიარაღებისაკენ და პროლეტარულ რაზმების შექმნისაკენ, ცნობაშივე არის აღნიშნული, რომ კომპარტიამ მოაწყო ჰამბურგის აჯანყება და, ემყარება რა ბრანდლერის განცხადებას, ამტკიცებს, რომ კომპარტია ამზადებდა შეიარაღებულ აჯანყებას საქსონიასა და ტიურინგიაში.

— კომუნისტებმა რეიხსტაგში წინადადება შეიტანეს, რათა დაუყონებლივ იქმნეს გაუქმებული სექტას განკარგულება და მოსთხოვეს მთავრობას განმარტება და დაუყონებლივ განხილვა საკითხისა რეისტაგში. ბურჟუაზიულმა და სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიებმა უარჰყვეს ეს წინადადება. გესლერმა აღნიშნა, რომ კომპარტიისა და ფაშისტურ პარტიების დაშლა გამოწვეულია მით, რომ ეს უკანასკნელნი სცდილობდნენ მთავრობის ჩამოგდებას. მემარცხენე სოც.-დემ. კურტმა და როზენფელდმა პროტესტი განაცხადეს კომპარტიის დაშლის გამო, როზენფელდის სიტყვის დროს ტრიბუნიდან მოისმა: „მაგრამ ჩვენ ხომ უძლურნი ვართ კომუნისტებთან გამკლავებაში“. თავმჯდომარე დაემუქრა, რომ უბრძანებს გასწმინდონ ტრიბუნა, რაზედაც როზენფელდმა უპასუხა, რომ აღკრძალვით ვერ ჩააქრობენ კომუნისტურ მოძრაობას და მოითხოვდა განკარგულების გაუქმებას.

— კომუნისტმა დეპუტატმა ფრელიხმა განაცხადა, რომ კაპიტალისტური ხელისუფლება ვერ შესძლებს ხელი შეუკრას პროლეტარიატს. კომპარტიის დაშლა თვალებს აუხილებს გერმანეთის პროლეტარიატს და დაანახვებს, თუ ვინ იყო მისი ინტერესების დამცველი.

კომპარტიის დაშლით სამხედრო დიქტატურამ დაიწყო სამოქალაქო ომი. კომუნისტები აცხადებენ, რომ ისინი განაგრძობენ მუშების მოწოდებას ბურჟუასთან სამკვდრო სასიცოცხლო ომის დასაწყებად. პროლეტარიატის იმედები დამყარებულია კომპარტიაზედ.

ფრედიხმა წაიკითხა კომუნისტების დეკლარაცია, რომელშიაც აღნიშნულია, რომ გერმანეთის პროლეტარიატი დასცინის გენერლების აღკრძალვას. გერმანეთის ხალხის მიმავლის სახელით პარტია მოუწოდებს ხალხს, ჩამოაგდოს სექტის სამხედრო დიქტატურა.

სოც.-დემ. წინაშე გადაჭრით სდგას საკითხი: ან მუშათა კლასთან, ან მის წინააღმდეგ. დასასრულ ფრელიხმა განაცხადა: „ჩვენ არ დაუცდით სამხედრო დიქტატურის დაცემას, ჩვენ დავაჩქარებთ პროლეტარიატის გამოსმვალს.

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას და კომუნისტურ ინტერნაციონალს“. ფრელიხის ამოძახილს უერთდებიან სხვა კომუნისტი დეპუტატები.

— კომუნისტური ორგანო „ფოლკსბოტე“ სწერს: „რეიხსტაგში შტრეზემანმა სცნო ბურჟუაზიის გაკოტრება და სამხედრო დიქტატურა. გერმანეთის კომპარტიამ იცის, რომ ამ მდგომარეობიდან ერთად-ერთი გამოსავალი არის საბჭოთა ხელისუფლებისა და პროლეტარიატის დიქტატურის გამოცხადება. გერმანეთის კომპარტია ანგარიშს არ გაუწევს აღკრძალვას და განაგრძობს ბრძოლას პურისა, თავისუფლების, მუშათა უფლებებისა, საბჭოთა გერმანეთისა და მსოფლიო რევოლიუციისათვის.

ამ მძიმე მომენტში გერმანეთის კომპარტია ესალმება კომინტერნს, ღრმა პატივისცემის გრძნობით იგონებს რევოლიუციონურ მუშებს, რომლებიც დიდ მსხვერპლს სწირავენ პარტიის სახელით და პირობას სდებს, რომ განაგრძობს ბრძოლას და მაღლა დაიჭერს მსოფლიო რევოლიუციისა და საბჭოთა გერმანეთის დროშას.

გერმანეთის კომპარტია ცოცხალია, იგი იცოცხლებს და წარმატებით იბრძოლებს რეაქციის წინააღმდეგ, მუშათა შეიარაღებისათვის, ფაშიზმის დასათრგუნად და პროლეტარიატის დიქტატურის დასამყარებლად.“

ზომები კომუნისტების წინააღმდეგ

ლეიპციგში რეიხსვერმა ლიკვიდაცია კომუნისტურ ორგანოს „ბეკსიშე არბეიტერ ცეიტუნგის“ რედაქცია და ტიპოგრაფია.

დრეზდენში საქსონიის ლანდტაგის პრეზიდენტის პროტესტის მიუხედავად, სამხედრო მართებლობამ გაჩხრიკა ლანდტაგი და კონფისკაცია უყო კომუნისტურ ფრაქციის არქივს.

ბერლინში დაბეჭდილია კომპარტიის ცეკას, რაიკომესისა და ცელკე უჯრედების ბინები. დიდ მასალას უყვეს კონფისკაცია. პასუხისმგებელ პარტიულ მუშაკთა ბინებზე მოხდენილია 40 ზე მეტი ჩხრეკა.

„ფორვერტსი“ განაგრძობს კომპარტიის წინააღმდეგ წაქეზებას და აღნიშნავს, რომ უკანასკნელ კვირის განმავლობაში კომპარტიას აღმოუჩინეს და ჩამოართვეს 20,000 შაშხანა თოფი და იარაღის საწყობები.

ტიურინგიის ლანდტაგში

ტიურინგის ლანდტაგის უკანასკნელმა სხდომამ დიდის შფოთით ჩაიარა. კომუნისტებმა ენერგიული პროტესტი განაცხადეს კომპარტიის დაშლისა და კომუნისტ დეპუტატების ბინებზედ მოხდენილ ჩხრეკის გამო.

ლანდტაგის პრეზიდენტმა სამხედრო სარდლობას მიჰმართა თხოვნით შესწყვიტოს ჩხრეკა, სამხედრო სარდლობამ ამ თხოვნაზედ მას უარი უთხრა, კომუნისტებმა წინადადება შეიტანეს დაიშალოს ლანდტაგი.

უფრო „ფრთხილად“

რადგანაც საქსონიაში და ტიურინგიაში მეტად გახშირდა რეიხსვერის ნაწილების ძალადობა. რამაც გამოიწვია მცხოვრებლებთან შეტაკება, ამისათვის სექტმა ბრძანება გაბოცა დაპატიმრება ხდებოდეს „უფრო ფრთხილად“, დაწვრილებით იქმნეს შემოწმებული დაბეზღების სინამდვილე და ცალკე შემთხვევებში შეეკითხნენ ხოლმე სამოქალაქო ხელისუფლებას.

კომპარტიის აღკრძალვისათვის.

ეხლა ირკვევა, რომ კომპარტიის აღკრძალვა დიდი ხანია მზადდებოდა შტრეზემანის მიერ. მაგრამ, რადგანაც განზრახული იყო საალყო წესების გამოცხადება, ამისათვის შტრეზემანი არა ჩქარობდა. პირველში სექტმა წინადადება მისცა ზევერინგს აღეკრძალა პრუსიის კომპარტია. ზევერინგმა უარჰყო ეს წინადადება იმ საბუთით, რომ პრუსიის პოლიცია საკმარისად ძლიერია, რათა დაასწროს და ჩააქროს კომუნისტური გამოსვლები. მოულოდნელად სექტმა თვით გასცა განკარგულება კომპარტიის აღკრძალვის შესახებ.

მუშათა განწყობილება მტკიცეა. „კომპარტიამ, ამბობენ მუშები, გადაიტანა ნოსკეს აღკრძალვანი და იგი სექტის აღკრძალვასაც გადაიტანს“.

კომპარტიას არ ხძინავს.

ბერლინში გამოვიდა კომპარტიის ახალი არა ლეგალური ცენტრალური ორგანო „რევოლიუციის დროშა“.

პარტიების დაშლა.

ფაშისტურ ნაციონალისტურ-სოციალისტურ პარტიების დაშლის საბაბად გამოცხადებულია გიტლერის აჯანყება.

ტევტონთა პარტიის დაშლა.

გამოწვეულია გიტლერის აჯანყებაში მონაწილეობის მიღებით და ფაშისტების ბელადის გრეიფის განცხადებით რეიხსტაგში, რომ ფაშისტური გადატრიალება არ იქნება მიმართული რეიხსვერის საწინააღმდეგოდ, არამედ, პირიქით, მისი მონაწილეობით მოხდება. ტევტონთა პარტიის ბიუროში მოხდენილმა ჩხრეკამ უნაყოფოდ ჩაიარა. ტევტონთა პარტიის დანიშნული კონფერენცია აღკრძალულია.

რეიხსტაგის სხდომაზედ

შტრეზემანის შემდეგ რეიხსტაგში გამოვიდა კომუნისტი ფრელიხი, რომელმაც აღნიშნა, რომ სარენტო მარკის შემოღება წმინდა მოტყუებაა. ბერლინის შავს ბირჟაზედ და ჰოლანდიაში სარენტო მარკა უკვე 50 პროც. ნაკლებ ფასობს მის ოფიციალურ კურსთან შედარებით. ეს მოტყუება უფრო გააძლიერებს პროლეტარიატის აღშფოთებას მტკიცე ვალიუტის საკითხი მეტიდროდ არის დაკავშირებული ხელფასის საკითხთან. მშვიდობიან დროს მუშის საშუალო ხელფასი უდრიდა 60 პფენინგიდან ერთ მარკამდე საათში. ეხლა კი მთავრობა მზად არის მისცეს მხოლოდ 20 პფენინგი, ხოლო გამორიცხვების გამოკლების შემდეგ მუშის ხელფასი საათში მხოლოდ 5 პფენინგს ღა უდრის.

ფრელიხი აღნიშნავს, რომ სტინესი მზად არის რურისა და რეინის ოლქები გადასცეს საფრანგეთს და შტრეზემანმა კი არაფერი გააკეთა, რომ შეუშალოს ხელი ამ საქმეს. ეხლა, როდესაც რევოლიუცია აღწევს თავის უმაღლეს განვითარებას, ბურჟუაზია ყოველ ნაირად სცდილობს შეჭრაჩეს ძალაუფლებას სათავეში. ფრელიხი ხაზგასმით აღნიშნავს რომ მთავრობა არ უარჰყოფს ხმებს, ვითომც პარიზში რუპრეხტის წარმომადგენელი მოლაპარაკებას აწარმოებდეს სეპარატისტულ გეგმების განხორციელებისათვის და მიუთითებს „მანჩესტერ გარდიენის“ ცნობას ამ საქმეზედ ბავარიის მთავრობასა და პოლონეთს შორის არსებულ მოლაპარაკებაზედ. ფრელიხი აღწერს რეიხსვერის მოქმედებას საქსონიასა და ტიურინგიაში.

ფრელიხის მიერ დასახელებული ფაქტები იწვევენ შეტაკებას კომუნისტებსა და ნაციონალისტებს შორის. საერთო ხმაურობის დროს, ფრელიხი

ათავებს თავის სიტყვას და აღნიშნავს, რომ მარტო საქსონიაში მოხდენილია 500 დაპატიმრება არა მარტო კომუნისტებისა, არამედ სოც.-დემოკრატებისაც. დაპატიმრებულთა რიცხვი მთელს გერმანეთში 3000 კაცამდე აღწევს.

რეიხსვერის უწესობა

მიულერის ბრძანებაში აღნიშნულია, რომ საქსონიაში რეიხსვერის ჯარის კაცნი ხშირად ახდენენ ძალადობას მცხოვრებლების მიმართ, რაც ამტკიცებს დისციპლინის ნაკლებობას. რეიხსვერის ყველა სარდლებს ეძლევათ ბრძანება მიიღონ ზომები ასეთი შემთხვევების მოსასპობად და დაძნშავეთა დასასჯელად.

მიულერის ბრძანება ადასტურებს მხოლოდ იმ ცნობებს რეიხსვერის ძალადობის შესახებ, რომელსაც დიდი ხანია აღნიშნავდა მუშური პრესა.

რურის ოლქში

რურის ოლქში აკრძალულია საფრანგეთის 148 და 64 ქვეითი პოლკები. ყველა განიარაღებულია და ბორკილ დადებული გადაგზავნილი შიგნით საფრანგეთში, საფრანგეთის სარდლობა აკრძალებს ჰხსნის გერმანეთისა და საფრანგეთის კომუნისტური პარტიების პროპაგანდით.

რეიხსტაგში

რეიხსტაგმა ყველა ბურჟუაზიული პარტიებას ხმებით უარჰყო სოც.-დემ. წინადადება გერმანეთში საალყო წესების გაუქმების შესახებ, რეიხსტაგმა უარჰყო აგრეთვე კომუნისტების წინადადებანი: სექტისთვის გადაცემულ საგანგებო უფლებების გაუქმების შესახებ; კარისა, ლიუდენდორფისა, ლოსოვისა და გიტლერის პასუხისგებაში მიცემის შესახებ; სახელმწიფოებრივი ღალატისათვის; რადიკალურ გაზეთების აღკრძალვის გაუქმების შესახებ და რეიხსვერის პოზიციის გამოძიების შესახებ.

ახალი მთავრობა

ახალი მთავრობა ჯერ შედგენილი არ არის პრეზიდენტმა ებერტმა მიიღო სახალხო პარტიის წარმომადგენლები. ფიქრობენ, რომ ახალი მთავრობის შედგენა მიენდობა სახალხო პარტიის წევრს ფონ-კარდორფს. როგორც სახალხო პარტია, ისე ცენტრი თანახამაა ასეთ მთავრობაზედ.

უცხოეთი

მცირე ანტანტა.

ვენა. მცირე ანტანტის კონფერენცია შესდგება 13 დეკემბერს.

პრეზიდენტის არჩევნებისათვის.

ნიუ-იორკი. (ამერიკა). მომავალ პრეზიდენტის არჩევნების დროს მუშათა პარტია („უორკერს პარტი"), შეეცდება შექმნას მთლიანი ფრონტი მუშურ-ფერმერთა ჯგუფთან, რომელთაც ემჩნევათ ზრდა მთელ რიგ შტატებში.

მთლიანი ფრონტი.

რომი. (იტალეთი). კომპარტიის მოწოდების გამო მთლიანი ფრონტისაკენ, სოციალისტებმა წინადადება მისცეს უახლოეს დროში მოიწვიონ ყველა მუშათა პარტიების კონფერენცია საკითხის განსახილველად.

პროფკავშირთა მოქმედება.

ვენა. საბერძნეთის მთავრობამ გააუქმა პროფკავშირთა აღკრძალვა. მათ უბრუნდებათ კონფისკაცია ქმნილი ქონება და არქივი.

ერთიანი ფულის ნიშანი.

მოსკოვი. საკავშირო ცაკისა და საკავშირო საბჭოს პრეზიდიუმებმა დაადგინეს გამოსცენ სახმარებლად 192 მილ. ნიმუშის 100. 250, 5,000 და 10000 მანეთიანი ფულის ნიშნები, რომელზედაც წარწერა იქნება ქართულს, რუსულს, უკრაინულსა. ბელორუსულსა, თურქულსა და სომხურს ენებზედ, ახალ ფულის ნიშნები ხმარებაში იქნება მთელს ს. ს. რ. კ. ტერიტორიებზედ არსებულ ფულის ნიშნებათ თანაბრად.

ახალი ამბები

— **საბჭოს არჩევნები ახურეთის რაიონში.** ასურეთის რაიონის საბჭოში არჩეულია სულ 75 წევრი, აქედან 12 კომუნისტი, 18 თანამგრძნობი, 40 უპარტიო, 5 კომკავშირის წევრი. ამავე საბჭომ ტფილისის საბჭოში აირჩია 8 დელეგატი.

— **სოფ. ხაშმში წყალსადენის მოწყობა.** ქ. აღმასკომმა დაადგინა: გაიგზავნოს სოფ. ხაშმში ტეხნიკოსი, რომელმაც უნდა შეადგინოს წყალსადენის მოწყობის ხარჯთ-აღრიცხვა და წარმოუდგენოს პრეზიდიუმს.

— **პროცენტული გადასახადი.** დამზღვევ კასის პრეზიდიუმმა დაადგინა შუამდგომლობით მიმართოს საქ. პროფსაბჭოს, რომ დამზღვევ კასაში შესატანი პროცენტული გადასახადი არ იქნეს დაკლებული.

— **დახმარების გაგრძელება დაზღვეულ უმუშევართათვის.** დამზღვევ კასამ გადასწყვიტა დახმარება გაუგრძელოს (6 თვეზე ზევით) იმ დაზღვეულ უმუშევრებს, რომლებიც ავად არიან და ამის შესახებ წარმოადგინონ სათანადო მოწმობას.

— **შრომის ბირჟა.** 24 ნოემბერს შრომის ბირჟაზე ახლად ჩაეწერა 9 უმუშევარი, გაიგზავნა სამუშაოზე 24.

— **თავისუფალი დაქირავების წინააღმდეგ.** შრ. კომისარიატმა დაავალა შრომის დაცვის განყოფილებას, რომ, სამხედრო დაწესებულებაში თავისუფალი დაქირავების წესით აყვანილი მომუშავეთა შრომის პირობების გასაუმჯობესებლად, შეაგროვოს მასალები და ეს საკითხი მოაგვაროს უმაღლეს ორგანოს საშუალებით.

— **საქართველოს სამხედრო გზის განახლება.** საქართველოს სამხედრო გზა უკვე შეკეთებულია და იგი გადაცემული იქნება გზათა კომისარიატის რწმუნებულას განკარგულებაში გზაზე მოძრაობის ასადგენად.

— **ტანთსაცმელის დასამზადებელი ნადი.** ტფილისში არსებული ტანთსაცმელების დამამზადებელი ნადი, რომელსაც ჰყავს 40 წევრი, გადავიდა შრომის ბირჟის კომიტეტის განკარგულებაში.

— **ცეცხლი.** 23 ნოემბერს საღამოს 5 საათზე მოქ. პორფირე თოფურიას სახლში, ტერ-გუკასოვის ქ. № 10-ში გაჩნდა ცეცხლი, რომელიც მალე იქნა ჩაქრობილი ცეცხლის მქრობელ რაზმის მიერ

— **ქურდობა.** 23 ნოემბერს გაქურდული იქნა ნესტორ ელაღოვის ბინა. მცხ. კაბუჩევის ქ. № 22-ში საიდანაც წაღებულია სხვა და სხვა ტანისამოსი ღირებული ოთხ მილიარდ მანეთამდე.

— **თავის მოწამლა.** 23 ნოემბერს საღამოს 4 საათზე ჩერქეზიშვილის ქ. № 147-ში თავი მოიწამლა ულემით მოქ. სონია კალატოზოვისამ. მიზეზი ჯავის მოწამლვისა გიმოურკვეველია. გაგზავნილია ბაკინის გზის საავადმყოფოში.

— **ბინის გაქურდვა.** 23 ნოემბერს საღამოს 4 საათზე კირილოვის ქ. № 1-ში გაქურდული იქნა მოქ. მარიამ ბარდინის ბინა, საიდგანაც წაღებულია 10 ჩერვონეცის ღირებულება.

— **ქურდის შეპყრობა.** 22 ნოემბერს შეპყრობილი იქნა მოქ. ლეონიდ იანუშევსკი. რომელსაც ბრალი ედება სხვა და სხვა ქურდობაში.

— **გვთხოვენ გამოვაცხადოთ: დავკარგე** საკოლო ჰასაკამდე აღზრდის მოწმობა, მოცემული ქუთაისის მაზრის განათლების განყოფილების მიერ, ელენა სილოვან შუბლაძის ასულის სახელზე. ვაცხადებ გაუქმებულად.

— **ბოროტმოქმედების შეპყრობა.** 22 ნოემბერს შეპყრობილი იქნენ მოქ. რომა მარკოვსკი, ოგანიანცი, რომელთაც ბრალი ედებოდათ ნაქურდალ ნივთების სყიდვა-გაყიდვაში, რაც მათ დაუმტკიცდათ.

— **გლეხთა კომიტეტების ფონდიხათვის.** სიღნაღის მაზრაში მოლოხაპის თემის გლეხობამ საზოგადო ყრილობაზე მიღებული დადგენილებით საურთიერთო დახმარების გლეხთა კომიტეტებთან არსებულ ფონდში, ჯერ-ჯერობით შეიტანა 800 ფუთი ხორბალი, ამაყე თემში ფონდშია ჩარიცხული უპვტრონოთ დარჩენილი 4 ცხენი და 12 ხარი; კომიტეტს მოლოხაპის თემში აქვს საკუთარი ტყავის ქარხანა, ფურნე და სასადილო.

ამავე მაზრაში ბაისუბანის თემში გლეხობამ შეაგროვა და ფონდში შეიტანა 1700 ფუთი ხორბალი; სათემო საგლეხო ყრილობებმა სიღნაღის მაზრაში დადგენილებები მიიღეს სოციალურ უზრუნველყოფის საქმეზე მოსახმარათ გლეხობა დანაწესებული იქმნას ოთხ კატეგორიათ და დაწესდეს გადასახადი კომლობით პირველ კატეგორიაში ჩარიცხულ გლეხზე 4 ფუთი ხორბალი, მეორეზე 2 ფუთი და მესამეზე 1 ფუთი. გლეხი, რომელიც მეოთხე კატეგორიაში ჩაირიცხება სიღარიბის მიხედვით გადასახადიდან თავისუფლდება.

— **გვთხოვენ გამოვაცხადოთ: დავკარგე** სარეგისტრაციო ბარათი მოკვემული შორაპნის მაზრის სამხედრო კომისრის მერ, პავლე ივანეს-ძე მაჭავარიანის სახელზე. გთხოვთ ჩათვალოთ გაუქმებულათ.

— **განათლების მუშაკთა სახლში.** ხუთშაბათს 29 ნოემბერს საღ. 6 საათ. შესდგება საბავშო ბაღების ხელმძღვანელთა საორგანიზაციო კრება. რაიაგდილკომებს წინადადება ეძლევათ ფართედ აცნობონ ამის შესახებ საბავშო ბაღებს.

— ოთხშაბათს 28 ნოემბერს საღ. 7 საათ. გ. ნათიძის ლექცია საზოგადო მეტყველებაში. შაბათს 1 დეკემბერს საღ. 5 საათ. პროფ. თვალჭრელიძის ხელმძღვანელობით პკრაკტიკული მეცადინეობა მინერალოგიაში. საღ. 8 საათ. ამხ. რებრუხის მოხსენება: მე-100 სკოლის ზაფხულის მუშაობის ცდა. საღ. 8 საათ. გალობისა და მუსიკის მასწავლებელთა წრის სხდომა 1) გალობისა და მუსიკის პროგრამის გარჩევა. 2) განმ. მუშ. სახ. მუსიკალური საღამოების ძოწყობა საღ. 7 საათზე ამხ. არუთინოვის ხელმძღვანელობით პოლიტეკონომიის წრეში მეცადინეობა.

— ოთხშაბათს 28 ნოემბერს საღ. 6 საათ. თვითმმართველობის ქ) სექციის წევრების საზოგადო კრება ამხ. პროკენკოს მოხსენება: საბავშო ორგანიზაციები. პარასკევს 30 ნოენბერს საღ. 6 ნახ. საათ. ამხ. კალანდარიშვილის მოხსენება: ქართული ენის სწავლების მეთოდი არა ქართულ სკოლებში.

— **ბეტონის ქარხანა.** სოხუმის კომუნალურ მეურნეობის რწმუნებულმა შეადგინა პროექტი სოხუმში კომუნალურ ბეტონის ქარხნის ასაშენებლად.

— **ვალიუტის კურსი.** 24 ნოემბერი.

ჩერვონეცი	160.000	მ.
სტერლინგი ეფექ.	152,000	„
ჩეკი.	151,000	„
დოლარი ფექ.	35,500	„
ჩეკი.	33,500	„
ბელგიური ლირა	17,500	„
საბჭოთა ფული	14,000	„

ბოლო რამ საქართველოს მდგომა რეგისტრაციის აქტების რეგისტრაციის შესახებ

საქართველოს საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ, სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების რეგისტრაცია სამღვდელოებიდან მთლიანად გადაეცა სახელმწიფო ორგანოებს. ამ ჟამად, ყველა მაზრის, ქალაქის და თემების აღმასკომებთან (დაარსებულია სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ქვეგანყოფილებები (ზაგსები), რომელნიც აწარმოებენ ბუნებრივ მოვლენათა აღრიცხვას.

სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციას 2 წლის წარსული აქვს საქართველოში და, მაშასადამე, შეიძლება ითქვას, რომ ჯერ კიდევ შეუჩვეველი და ახალი მოვლენაა ჩვენს მოქალაქეთა ყოფა ცხოვრებაში.

აქტების რეგისტრაცია, უკეთ, რომ ვსთქვათ სამოქალაქო უფლების მინიჭება, ქრისტიანობის დამყარების შემდეგ სამღვდელოების ხელში იყო და ყოველივე ბუნებრივი მოვლენის, როგორიც არიან დაბადება, გარდაცვალება, ქორწინება და სხვათა იურიდიულად ცნობა, ხდებოდა სამღვდელოების მიერ სათანადო რელიგიურ წესების აგების შემდეგ, როდესაც ისინი ღმერთის სახელით ანიჭებდენ მოქალაქეობის, თუ საუკუნო განსვენების უფლებებს.

ჩვენ არ შევეხებით იმას, თუ რამდენად კანონიერი და „საღი" იყო ასეთი წესით სამოქალაქო აქტის იურიდიულად ცნობა და რა მნიშვნელობა ქონდა სახელმწიფოებრივი, თუ გინდ მორალური თვალსაზრისით, ამის შესახებ ბევრი ითქვა და შემდეგ თვით ცხოვრებამ დაგვანახვა.

სამოქალაქო მდგომარეობის აღნუსხვა სახელმწიფოს უფლებაშია.

ეს რევოლიუციის შედეგია, იმ რევოლიუციის რომელმაც ააფრიალა თავისუფლების დროშა და ღირსეულად გადასდგა პრაქტიკული ნაბიჯი აღმშენებლობა-აღორძინებისაკენ. ეჭვს გარეშეა, რომ სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების სისწორით წარმოებას დიდი მნიშვნელობა აქვს სახელმწიფოებრივი, ეკონომიურ-სტატისტიკური და კერძო უფლებრივი თვალსაზრისით, ასეთი აქტების ნორმალად წარმოება დამოუკიდებელია თვით მოქალაქეებზე და ამისათვის საჭიროა, მეტი სერიოზული ყურადღების მიქცევა, მოქალაქეთა მიერ შეთვისება მისი მნიშვნელობის, აქტების რეგისტრაციის წესის და მათივე მოვალეობის სახელმწიფოსა და საზოგადოების წინაშე.

უწინ, როდესაც ბავში დაიბადებოდა, მშობლები სხვა და სხვა უმნიშვნელო მოსაზრებით არ ჩქარობდენ მის მონათვლას—აქტის იურიდიულად ცნობას და ამ პიზეზით ხშირი იყო შემთხვევები სამღვდელოების მიერ რამოდენიმე წლის ბავშვის მონათვლისა, რასაკვირველია ასეთი მოვლენები გამოწვეული იყო მხოლოდ ჩვეულებით და არავითარი გასამართლებელი საბუთი არ ეთქმოდა—ამას ხელს უწყობდა ისიც, რომ ერეკლესიებმა მიერ იყო განსაზღვრული [illegible] ასეთ მოვლენები, რომელიც შედეგი იყო რამოდენიმე ას წლობით დამკვიდრებულ რელიგიის გავლენისა. დღეს ყოველად დაუშვებელია და შეუწყნარებელი.

რეგისტრაციის დროს განსაზღვრა ისახავს მიზნად ერთის მხრით ბუნებრივ მოვლენათა აღრიცხვის სისწორეს და მეორეს მხრით კი იმ გაუგებრობათა და შეიძლება ითქვას ბოროტმოქმედეაათა თავიდან აცილებას, რომელიც დაკავშირებულია სამოქალაქო აქტის სიყალბესთან და რეგისტრაციის დაგვიანებასთან.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების რეგისტრაცია უშუალოდ დაკავშირებულია მოქალაქეთა ყოფა-ცხოვრებასთან და მოქალაქენი მათივე სოციალური, თუ პირადი უფლების დასადასტურებლად ყოველთვის საჭიროებენ სამოქ. მდგომარეობის სათანადო მოწმობას. სამხედრო ბეგარის მოხდა, ჯარში გაწვევა და ყოველი დავა ამ საკითხის ირგვლივ შეიძლება ამოიწუროს მხოლოდ მოქალაქეთა დაბადების და წლოვანების სწორ მოწმობის წარდგენით. სასწავლებელში ჩარიცხვა, სიმწიფის მოწმობის მიღება, პირადობის დადასტურება, ოჯახური მდგომარეობა, სოციალურ უზრუნველყოფის დარგში და განსაკუთრებულ დახმარების აღმოჩენა, ზოგიერთ შემთხვევაში სამემკვიდრო უფლებების მოპოვება, შრომის დარგში, გადასახადის შეწერის საქმეში და მცირეწლოვანობის დადასტურება ხდება მეტრიკული თუ სხვა ანალოგიური მოწმობით, რომლის მასალებათ დაინტერესებულ პირებმა უნდა მიმართონ ცენტრალურ განყოფილებას, ან და ადგილობრივ მმაჩის ორგანოებს.

სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ყოველ ქვეგანყოფილებასთან დაარსებულია სამეტრიკო არქივი, სადაც ინახება ადგილობრივი ეკლესიების სამეტრიკო წიგნები, რომელშიდაც აღნიშნულია ყველა ის სამოქალაქო აქტები, რომელსაც ადგილი ქონდათ იმ ფარგლის მოქალაქეთა ცხოვრებაში, ხოლო ცენტრალ სამოქალაქო მდგომარეობის განყოფილებასთან ქ. ტფილისში—რესპუბლიკის მთლიანი სამეტრიკო არქივი, სადაც რესპუბლიკის მასშტაბით ინახება, როგორც მართლმადიდებელ სარწმუნოების, ისე ყველა სხვა დანარჩენ სარწმუნოებათა ის სამეტრიკო წიგნები, რომელთა წარმოება მოქმედებდა საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე. და რის მიხედვითაც სამოქ. მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ცენტრალი განყოფილება აკმაყოფილებს მთხოვნელთ საჭიროების დროს.

ხ. მესარქიშვილი.

პროვინცია

სოფ. ზემოყთავსურები (გურია) დიდი წარმატება ეტყობა ს. ზემო-თავსურებს რევოლიუციის შემდეგ. 1917 წ.-დან დღემდი აქ დაარსდა უკვე არსებულ დაწესებულებებს გარდა: აფთიაქი, ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილება, 8 წლ. შრომის სკოლა (აწინდელი 7 წლედი) აგრეთვე 1917 წ. დაარსდა და თავ სურების მომხმარებელი საზოგადოება: „ჩვენი ოჯახი". ამ პატარა კოოპერატივს დაარსების პირველ ხანებში დიდი მოღონიერება ეტყობოდა, მაგრამ შემდეგ თანდათან ცუდათ მიდის მისი საქმე. მიზეზი ამისა შემდეგშია:

ფულის კურსის თანდათან დაცემის გამო ყოველწლიურათ მომატა საწევრო გადასახადს და რასაკვირველ ელიმ ბევრმა ხელი აიღო წევრობაზე. მით უმეტეს სარგებლობასაც არას მოელოდა. მესამე მიზეზი იმაში მდგომარეობს, რომ ფულის კურსის წაღმა უკუღმა ტრიალის გამო საქონლის გაჩერება შიგ შეუძლებელი შეიქნა და ამ მხრით „ფულიანებმა" ისარგებლეს. ზემო-სურებშიც ვახლავს ასეთი საზოგადოება: „საუნჯე" იქ ვაჭრობა შედარებით დამაკმაყოფილებელია. ერთი დიდი ნაკლი ჩვენი თემისა გამოიხატება იმაში, რომ ამ ჯერაც სახალხო სახლი არ აქვს. ლაპარაკი კი მის დაარსების შესახებ 17 წ.-დან არის. ეხლა გადაწყვეტილია თემში გაუქმებული ორი ეკლესია დაირღვეს და გადაკეთდეს სახალხო სახლათ. და ამ სასარგებლო საქმეში ეჭვს გარეშეა, რომ მხურვალე მონაწილეობას მიიღებს ყველა მცხოვრებლები: განურჩევლათ მიწის მუშებსა, მასწავლებლებისა, სკენის მოყვარეებისა და განურჩევლათ ადგილობრივი ხელისუფლებისა, სქესისა და რწმენისა და სხვ. ურომლისოდაც ხელი გვეშლება ყოველივე კულტურულ საქმეში წინსვლაზე. რაც შეეხება სამკითხველოს, როგორც ასეთი არ არსებობს (თუმცა ოთხივე კედელი და შესავალი კარებიც აქვს) რადგან შიგ არც საზოგადო მოღვაწეთა სურათებია, არც წიგნებია და არც ჟურნალ-გაზეთები. საჭიროა მიაქციოს ყურადღება ამ გარემოებას მან, ვისაც ეს ევალება და სამკითხველოს თავისი სახელი რამდენიმეთ მაინც გაუმართლოს. აფთიაქის შესახებ შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ხალხს დიდი დახმარება აქვს მისგან საექიმო დახმარებით. ასეთივე დადებითი მხარე აქვს ადგილობრივ 7 წლედს და ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილებას. ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ დაწესებულებებს უქონლობით შეუძლებელია და წარმოუდგენელიც წინსვლა კულტურულათ ეკონომიურათ და სხვ. ამ პატარა წერილში შორს წაგვიყვანდა სხვა საკითხების შესახებ წერა და ლაპარაკი: მაგ. როგორიც არის ხე-ტყის უწესრიგოთ კაფვა და სხვ.

მიუხედავათ იმისა, რომ ორი თვე ივლისი და აგვისტო თითქმის სულ წვიმდა, ღვინის მოსავალი მაინც კარგი გამოდგა, სიმინდის საშუალო.

ალიო.

ბიბლიოგრაფია

იუსტინე აბულაძე. მე-XII საუკ. ქართული საერო მწერლობა და „ვეფხის ტყაოსანი" ლექსიკონითა და წერილებით: პოემის ხალხურობის კვლევა-ძიების შედეგებისა და ახალი გამოცემათა შესახებ. საპელმწიფო გამომცემლობა. ტფილისი 1923 წ.

იუსტ. აბულაძის ეს 264 გვერდიანი შრომა მეტად საინტერესოა თავისი შინაარსით, ინტერესს აცხოველებს კიდევ ის გარემოება რომ თვით საგანი კვლევისა „ვეფხის-ტყაოსანი"-ს ირგვლივ. ყოველთვის იწვევდა აზრთა სხვა და სხვაობას ქართულს მწერლობაში და არა ერთსა და ორს ქართველ მკვლევარ-მეცნიერს გამოუთქვამს თავისი აზრი ამ საგნის შესახებ, მაგრამ ეს საინტერესო საკითხი ჯერაც გადაუწყვეტელია საბოლოოდ. ეს შრომა როგორც თვით ავტორი აღნიშნავს წინასიტყვაობაში „დროთა ვითარებისა გამო, დაჩრდილული და ძივიწყებული იყო, და მასში გამოთქმული აზრი ღღემდის კრიტიკის მიერ დაურღვეველია". ეს წიგნი თავისი შინაარსით წარმოადგენს პატივცემული მკვლევარის მოღვაწეობის ერთგვარ სინტეზს, სადაც შეძლების და გვარად არის გაშუქებული ერთი ძეორეზე საინტერესო საკითხები „ვეფხის-ტყაოსნი"-ს ამბის სადაურობისა ერთის მხრივ და თვით ამ ძეგლის ავტორის ვინაობისა და ცხოვრების დროის შესახებ—მეორეს მხრით. ი. აბულაძე მტკიცედა სდგას ძის მიერ ამ 15 წლის წინეთ გამოთქმულ აზრზე იგი ამბობს: „თუმცა ბევრი რამ დაიწერა „ვეფხის ტყაოსან"-ზე ა მას შემდეგ რაც ჩემი ნაშრომი ძე-XII-ე საუკ ქართული საერო მწერლობის ხასიათი და რუსთველის „ვეფხის-ტყაოსანი" გამოქვეყნდა საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების კრებულის „ძველი საქართველოს" პირველს ნომერში 1908 წელს. მაგრამ მისი მთავარი აზრი, რომელიც გამოთქმულია მისივე რეზიუმები სახელდობრ ის, რომ რუსთველს უმნიშვნელო სპარსული სადევ-გმირო ზღაპარი აღუყვანია, თავიანი საკუთარი გენიის წყალობით მხატვრობის უმაღლეს ხარისხამდე,—მაინც ისევ კრიტიკის ძიერ ხელუხლებელი და მეურყეველი რჩება; ვიტყვი ძეტსაც ყველაფერი ის რაც დაიწერა მას შემდეგ, არამც თუ არღვევს ჩვენს მთავარ აზრს პოემის წარძოშობის საკითხში, პირიქით კიდევ უფრო ცხადჰყოფს მის სიმართლეს"-ო. ავტორი ეხება აკად. ნიკო მარის რეცენზიას ხსენებული გაძოკვლევის შესახებ და აგრეთვე იმ ნაშრომებსა და ძთავარ დებულებებს, რომელიც გამოუთქვამს პატივცემულ აკადემიკოსს სხვა და სხვა დროს დღემდე.

შემდეგ მკვლევარი ეხება პოემის ფაბულის საკითხს და „ვეფხის ტყაოსნ"-ის ამბის სხვა მსგავს სპარსულ ნიმუშებთან შედარებას და შემდეგ ამ გვარ დასკვნამდე მიდის: ბოლოს და ბოლოს პოემის მინაარსის დაახლოვებით შესწავლა ჰმოწმობს, რომ ამ ნაწარმოების მთავარ ჩონჩხად, რომელიც ძველი ზღაპრის ნაშთს წარმოადგენს, უნდა ცნობილ იქძხას აღმოსავლეთის უცხო-ხელმწიფეების შესახები ზღაპარი და ამ ზღაპარში-კი წარმოდგენილია სწორედ ირანის ბუმბერაზების მსგავსი გმირები-ტარიელ, ავთანდილ და ფრიდონ, რომელთა მოპირდაპირეე-

ბადაც პოემაში გამოდიან ქაჯები, და დევები, და აგრედვე საშინელი მხეცები, მაგრამ ამასთანავე ავტორის პირადი ერუდიციისა და ნაკითხობის გავლენითაც უნდა მომხდარიყო ძირითად ცვლილებები „ვეფხის-ტყაოსნ“-ის ფაბულაში ამ ნაწარმოებში უკვე აღნიშნულია და პირდაპირ ნაჩვენები, ნეოპლატონური წყარო და აგრედვე აფორიზმები და პოეტური ფიგურები, რომლებიც ამშვენებენ და სიბრძნის დაუშრეტელ წყაროდ ჰქმნიან პოეტის ქმნილებას, და მასთან წმინდა საქრისტიანო წყაროდან ამოღებული ფრაზები, ამასთან ყურადღებას იქცევს ის გარემოებაც, რომ „ვეფხის-ტყავი“, რომელსაც ატარებს ტარიელ სარიდანის-ძე არის აგრეთვე რუსტემ პილოტანის („შახ-ნამე“-ს მთავარი გმირის) სამოსელი. მაგრამ ვეფხი რომლის ტყავისაგანაც ტარიელს ტანსა კაბა ემოსა, „ვეფხის-ტყაოსანში უკვე ულმობელის მიჯნურის განსახიერებაა“. ყველა ამის და მიხედვით ი. აბულაძე კიდევ უფრო დაბეჯითებით იცავს ის აზრს, რომელიც მას პოემის შესწავლის იმ თავითვე გამოუთქვამს.

შემდეგ მკვლევარი ეხება პოეტის პიროვნების და ცხოვრების დროის შესახებ საკითხებს, და მისი დასკვნა პოეტის პიროვნებისა და ცხოვრების შესახებ ამგვარია:

ჯერჯერობით არ აღმოჩენილა არავითარი საწმუნო ცნობა პოეტის ვინაობისა და ცხოვრების დროის შესახებ, გარდა პოემისავე შესავალში გადარჩენილი თამარის ხოტბისა, რომლის ენაც პოემის განსაკუთრებულ ხალხურ თვისებათა შემცველია და მაშასადამე უტყუარი საბუთია იმისა რომ, პოეტი თავისი დიდი საქმის შესრულებამდე, ანუ, უკედ „ფეფხის ტყაოსნის“ გალექსვამდე, თამარის ერთი მეხოტბეთაგანი ყოფილა.

პოეტის ჯსახელწოდების რუსთველის სინამდვილეში ექვის შეტანაც-კი შეიძლება, რადგან შესავალში ორჯელ დასახელებული „რუსთველი“ უნდა იყოს შეტანილი, როგორც შესავალში, ისე დასასრულის უკანასკნელი ხანაში „ვინმე მესხი—მელექსე „რუსთაველი“-ს მიერ პოემის დასასრულში თავისი ვინაობის შესახებ მინაწერის მიხედვით.

3) ჩვენი ძეგლი დაწერილია თამარის კარის პოეტის შოთას მიერ, თამარის სიკვდილის შემდეგ, რითაც აიხსნება ის, რომ არც რომელიმე კარის მელექსე, არც თამარის ცნობილი მემატიანე, არავითარ ცნობებს არ იძლევიან ჩვენი პოემის შეუდარებელ მიჯნურთა შესახებ. ხოლო „ვეფხის-ტყაოსან“. კი თავისი შინაარსით, წარმოადგენს, როგორც თამარის ეპოქის, ისე მას შემდეგ დაწყებული გარდამავალი ხანის ვითარებათა ნამდვილს სინტეზსო“.

წიგნს დართული აქვს „ვეფხის ტყაოსანის“ ენის ვრცელი ლექსიკონი სალექსიკონო მასალა დაყოფილია ჯგუფებად იმის მიხედვით თუ რომელი ენიდან არის ნასესხები ესა თუ ის ჯგუფი. დასასრულს წიგნში მოთავსებულია ბიბლიოგრაფიული ცნობები „ვეფხის-ტყაოსნის“ ახალ გამოცემათა შესახებ და კარიჭაშვილის და ს. კაკაბაძის რედაქტორობით. და ეხება მათს უმთავრესს ნაკლს. საზოგადოთ უნდა ითქვას, რომ ი. აბულაძის ეს შრომა ბევრს საყურადღებო საკითხს ეხება „ვეფხის-ტყაოსანის კვლევა-ძიების ირგვლივ

ვ. ბ.

ხელოვნება

მუშა-მწერალ გიგო ხეჩუაშვილის საიუბილეო კომისიის სხდომა.

შაბათს, ნოემბრის 24-ს შესდგა პირველი კრება მუშა-მწერალ გ. ხეჩუაშვილის საიუბილეო კომისიისა გაზ. „კომუნისტი“-ს რედაქციაში, რომელმაც უნდა მოაწყოს მუშა-მწერლის იუბილე მისი 25 წლის მოღვაწეობის აღსანიშნავად საბჭერლო ასპარეზზე, რომელსაც მრავალი ნაწერები აქვს და დიდ განძსაც შეადგენს პროლეტარულ მწერლობისთვის.

კრებას დაესწრნენ: ამხ. ამხ. გაბო მალაშხია, იოსებ იმედაშვილი, რ. მანდრიკეკი, ინაშვილი, ვ. გლავაკეკი, კ. გულიაშვილი, ბ. ახალკაცი, კორძაია, ვ. როინიშვილი.

კომისიამ აირჩია პრეზიდიუმი სამი კაცისაგან: თავმჯდომარედ ი. იმედაშვილი, თავმჯდომარის ამხანაგად რ. მანდრიკეკი, მდივნად კ. გულიაშვილი.

სატეხნიკო კომისიაში—ამხ. გ. მალაშხია, კორძაია და ახალკაცი.

კომისიამ საპატიო თავმჯდომარეებად ერთხმად აირჩია: ამხ. ამხ. ყურულაშვილი, ლ. დუმბაძე, ლ. სუხიშვილი, დ. კანდელაკი, ვ. ბოლქვაძე, პროლეტარულ მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე ს. ჭურიძე, სრ. საქართველოს მწერალთა კავშირი თავმჯდომარე კ. მაყაშვილი და დამსახურებული მოღვაწე ზაქარია ჭიჭინაძე.

კომისია ადგენს აგრედვე საიუბილეო კომისიის წევრად არჩეულ იქმნას მბეჭდავთა კავშირის მდივანი ამხ. ნიკიტინი.

სატეხნიკო კომისიას დაევალა ამავე დღესვე სთხოვოს ამხ. ნიკიტინს, რათა აცნობოს ყველა სტამბის ადგილკომს, რომ აირჩიონ მუშებიდან თითო წარმომადგენელი საიუბილეო კომისიაში მონაწილეობის მისაღებად.

კომისიის შემდეგი სხდომა დანიშნულია დღეს, 27 ნოემბერს, გაზ. „კომუნისტის“ რედაქციაში საღამოს 7 საათზე.

პეტრე.

შაბათს, 24 ნოემბერს, ტფილისის ქართველ მეთაურთა სამხედრო სკოლაში გაიმართა პატარა საღამო-წარმოდგენა. წარმოდგენილ იქმნა ი. ჭავჭავაძის სამ მოქმედებიანი დრამა „ბატონი და ყმა“, ამავე სკოლის სცენის მოყვარეთა წრის მიერ. ეს წრე სულ რამდენიმე კვირის დაარსებულია და დიდი სარგებლობაც მოაქვს მას. ამ სკოლის მოწაფეთა სულიერ ცხოვრებაში.

წარმოდგენის დაწყების წინ ერთმა მოწაფეთაგანმა მოხსენება გააკეთა ბატონყმობის შესახებ თემა კარგი დამუშავებული გამოდგა.

წარმოდგენა საერთოდ სასურველად ჩატარდა. შესანიშნავი იყო განსაკუთრებით დანელია, გაბრიელის როლში, მან ამ საღამოს მთავარი ყურადღება მიიქცია და კიდეც შესძლო ამოეწურა ბატონყმობის საშინელი ტრაგიზმი და საუცხოვო ხელოვნებით გადმოეფრქვია მსმენელ საზოგადოების წინაშე. შემდეგ, თქვენს ყურადღებას იქცევს „მოხუცი ჰეპოს“ შემსრულებელი; რაც შეეხება თამროს, უნდა ითქვას, რომ მან სრულიად შეუფერებელი ტიპი დაგვისურათა და ამით სავსებით დასჩრდილა პიესის მშვენიერება და მისი ნამდვილი სული. დანარჩენები გვარიანად ასრულებდენ, თუმცა უნდა ითქვას, რომ ყველას აკლდა სასცენო ტეხნიკის ცოდნა.

წარმოდგენის დასასრულს გაიმართა კონცერტი. წაკითხულ იქნა ლექსები. ადგილობრივმა ხორომ მეტრეჯელის ლოტბარობით შეასრულა რამდენიმე ქართული სიმღერები. მანვე იმღერა სოლო „შენ გეტრფი მარად“ და დუეტი დანელიას დახმარებით. ანტრაქტებზე უკრავდა ამ სკოლის სასუფლე ორკესტრი.

წარმოდგენა დაიდგა უფასოდ და ხალხიც ბლომად დაესწრო. საერთოდ საღამომ ყველაზე კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა. მოსალოდნელია, რომ ეს წრე მომავალში უფრო გაძლიერდება და დიდ სარგებლობასაც მოუტანს მებრძოლ ახალგაზრდობას...

შალვა.

„თქმულება შოთა რუსთაველზე“

მუს. დ. არაყიშვილისა იმ დროს, როდესაც ევროპიულმა მუსიკისებმა სრულიად ამოსწურეს საკუთარი მუსიკის ყოველივე ფორმა და ეროვნული მელოდიები, მაშინ მათ მიმართეს აღმოსავლეთის მგზნებარე მელოდიებს და ამ მომაჯადოვებელ ჰანგებით აამეტყველეს თავიანთი ნაწარმოებნი რომლითაც სახელი გაითქვეს.

ამ მხრივ მართლაც აღმოსავლეთი თავისი მრავალფეროვანებით დიდს მასალას იძლევა და კიდევ ბევრს მუსიკოსს დაატყვევებს, მოხიბლავს. თვალის მომჭრელი ფერადოვნებით, ამ მხრივ დიდს ფართო ასპარეზს წარმოადგენს ჩერქეზთ ქართული მუსიკა, ამ მხრივ მდიდარი თვალწარმტაცი ბუნებით შემკული საქართველო, უსაზღვრო მასალას აძლევს მუსიკოსს. და აი ამით უხვად ისარგებლა კომპოზიტორმა დ. არაყიშვილმა როდესაც დასწერა ოპერა „თქმულება შოთა რუსთაველზედ“ სადაც თვით „უვერტურა“ შესავალიდანვე იწყება მშვენიერი ორიგინალური მუსიკა, რომელიც ჰხიბლავთ თავისი ტკბილ ხმათა ბგერის ლივლივით და გიტაცებთ სასიამოვნო დუდუკი-გობოი იწყებს თამაშს და თავის ნიმართვით გამოიწვევს ვიოლონჩელს, რომელიც ერთმანეთს თითქოს ესაუბრებიან და ეჯიბრებიან სილამაზით. ეს „უვერტიურა“ წარმოადგენს საუცხოოდ მოქარგულს ხალისს, მონიბვლელად აფერადებულს.

ოპერაში მეტად საინტერესოა აგრედვე ქალვაჟთა გუნდის სასიმღერო, სადაც კომპოზიტორი უხვად სარგებლობს ხალხურ მელოდიებით. მგოსნის სიმღერა, რომელიც ადიდებს სამშობლოს ტკბილის ჰანგითაა აღვსილი, და მთელი მისი სიმღერა გამსჭვალულია ქართული კოლხიტით. კარგია ქალთა სიმღერა „დავით სოსლანი“, „გვიცოცხლოს მეფე თამარი“ და სხვა.

თვით თამარ მეფის „კავატინა“ გრძნობიერ შინაარსითაა დაწერილი, ამასთანავე პასუხი თვით რუსთაველისა ორიგინალურად არის აშენებული რეჩიტატივზედ, როდესაც შოთა აღფრთოვანებული წარმოსთქვამს სიტყვებს თავის უკვდავ პოემიდან.

ამასთანავე ოპერები ბევრი სხვა ლამაზი ადგილებია რომელიც გამთბარია ეროვნული მუსიკის გრძნობით და უხვადაა გაბნეული ტკბილი ჰანგები.

ოპერაში მაგალითად შესანიშნავია აბდულა არაბის ტრფობის არია და დუეტი გულჩინასთან, რომელიც ნაზი გრძნობით ახსავსე ჰანგებით მეტყველებს. ეს ოპერის ერთი საუკეთესო ალაგთაგანია.

ოპერაში მეტად საინტერესოა ბალეტი: აქ ნათლად არის გადმოცემული აღმოსავლეთის გზნება სიმკვირცხლე. მაგალითად დ. არაყიშვილის „ლეკური“ ბალეტში ერთი საუკეთესოთაგანია. ამასთანავე კარგია „თუშ-ქალების ცეკვა „დავლური“, რომელიც თავისი მოქნილობით გატყვევებთ, ისმენთ თქვენ ყველა ამას და გრძნობთ, სუნთქავთ სამშობლოს უხვს, სიცოცხლით აღსავსე მელოდიებით რომელიც უაღრესად გატკბობთ თქვენ და გადაჰყევხართ ოცნების მხარეს.

დ. არაყიშვილის ნაწარმოები დიდი ღირებულებისაა და ჩვენს ეროვნულს მუსიკის ძვირფასს საგანძურს წარმოადგენს, ამიტომაც ჩვენი საზოგადოება ყოველთვის დიდის სიამოვნებით ისმენს მას.

ვ. ბ.

სახელმწიფო ოპერა. დღეს 27 ნოემბერს წარმოდგენილი იქნება, „თქმულება შოთა რუსთაველზე“ ოპერა 3 მოქ. მუსიკა დ. არაყიშვილის მონაწილეობას იღებენ: ქ. კალანდაძე, ქაშაქაშვილი. კავსაძე, ეფსანიშვილი, ქურხული, ქარცივაძე და სხვანი. 2 „სოფლის პატიოსნება“ ოპერა 1. მოქ და 2 -სურათად მუსიკა მასკონისა. მონაწილეობენ ქ. პანკრატოვა, ემილიო ვაგი და სხვანი ბალეტის დასდგავს ვ. დისკოვსკი.

რუსთაველის თეატრი. დღეს 27 ნოემბერს წარმოდგენილი იქნება „ინტერესთა თამაში“ ხასიტა ბენავენტესი. 3 მოქ. თარგმანი ვ. გაფრინდაშვილისა დასდგავს კ. მარჯანიშვილი. დეკორაციები და კოსტიუმები, ნ. უშინისა, დამზადებულია მხატვარი ვ. სიდამონ-ერისთავის ხელმძღვანელობით, ხორეოგრაფიული ნომრები დადგმულია ს. სერგეევის—მიერ.

ხუთშაბათს 22-ში წარმოადგინეს „გმირი“ ჯანსინგისა კომედია 3 მოქმედებათ.

რუსული დრამა. დღეს 27 ნოემბერს სახალხო სახლში რუსული აკადემიური დასის მსახიობთაგან წარმოდგენილი იქნება „დაძირული ზარი“ დრამა ზოლაპარი 5 მოქ. ჰაპაუპტმანისა თარგმანი ვ. ბურენიანის-მიერ. დასდგამს რეჟისორი ფ. რადლინი.

ოთხშაბათს 28 წარმოდგენილი იქნება „ნიკოლოზ 1-ლ (დეკაბრისტები) ისტორიული პიესა 4—მოქმედებად 9 სურათად, ნ. ლერნერისა დასდგავს ნ. შესტოვი.

სახელმწიფო ოპერაში. ოპერის მთავარი რეჟისორი რაპოპორტი და ბალეტმეისტერი ვ. დისკოვსკი უკვე შეუდგნენ მუშაობას ახალი ხორეოგრაფიულ კომპოზიციის დასადგმელად სახელწოდებით „პარიზი“ რომელიც მოკლე დროში დაიდგმება; დეკორაციებს ხატავს მხატვარი ტომბუჩჩი.

ქუთაისის მუსიკალური სასწავლებელი. საქართველოში ორი მუსიკალური სასწავლებელი გვაქვს; ერთი თბილისში და ერთიც ქუთაისში.

პირველ მათგანს ხანგრძლივი ისტორია აქვს. ქართველი საზოგადოება კარგათ იცნობს მის წარმოშობას, განვითარებას [illegible] ამ სასწავლებელმა ქართული მუსიკალური ხელოვნების და გემოვნების განვითარებაში [illegible] შესრულა და დღეს ჩვენ [illegible] ამ აღნიშნულმა სასწავლებელმა ოდემდე მრავალი ოპერაციები გადატანა და აწი-მე ღრმად დარწმუნებული ვარ-იგ სასწავლებელი გახდება აკვანი ქართული მუსიკალური ხელოვნებისა.

მეორე—ქუთაისის—მუსიკალურ სასწავლებელს მოკლე ისტორია აქვს. ის შვილია რევოლიუციონური ეპოქისა. მისი ისტორია სულ რამდენიმე წლით დაითვლება, მაგრამ შესაძლებელია ეგ რამდენიმე წელი ათეულ წლებს უდრიდეს. დღეს სასწავლებლის სათავეში გამოცდილი და ნიჭიერი მუსიკოსი — — ი. აბაშიძე—დგას და დარწმუნებული ვართ სასწავლებელს შესაფერ დონეზე დააყენებს.

დღეს-დღეობით ქუთაისის მუსიკალურ სასწავლებელში გაცხარებული მუშაობა სწარმოებს.

სასწავლებელი უკვე თავის ძალებით აწყობს სისტემატიურად კვირაში ორ-ორ კონცერტს. ეწყობა ორკესტრი ქუთაისის ტეხნიკუმების მოსწავლეებისაგან. ამ ახლო ხანად დაიწყება პოპულიარული ლექციების კითხვა მუსიკის ისტორიიდან.

ქუთაისის საზოგადოება მუსიკალური სასწავლებლის მუშაობას გულახურვალედ ხვდება და ყოველ კონცენტრზე გამართულს სასწავლებლის მიერ ტევა არ არის საჭიროა საზოგადოების ასეთი დამოკიდებულება სასწავლებლისადმი არ შენელდეს, რათა აღფრთოვანებული მუშაობა სასწავლებლის ხელმძღვანელებისა არ ჩაიფერფლოს. სასწავლებელმაც შესაფერი ნაყოფი გამოიღოს. მაგრამ თუ სახელმძღვანელოდ მივიღებთ თვ[illegible] სასწავლებლის გამგის აბაშიძის სიტყვებს, რომელი[illegible] ამბობს, რომ ქუთაისში საზოგადოება მუსიკალური [illegible] და ეგ სასწავლებელი ქართული კულტურის განვითარებაში თვალსაჩინო როლს ითამაშებსო“, უნდ[illegible] ვიფიქროთ, რომ საზოგადოების გული არ გაგრილდება მისი პირმშო სასწავლებლისადმი და ჩვ[illegible] მოწმე გავხდებით მისი წინსვლის და განვითარ[illegible] ბისა.

სასწავლებლის გამგეს კი უსურვებთ, გამოჩინოს დაუშრეტელი ენერგია და ეგ სასწავლებელ[illegible] მისი სიტყვებით რომა ვსთქვათ, მართლაც გამხდ[illegible] რიყოს ქართული კულტურის ერთ-ერთ ბუდეთ.

ი. გოგორიშვილი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავ[illegible]ომიტეტი.

ა. კ. ს. ს.
რესპუბლიკის გაერთიანებული
რკინის გზის
საქართველო

ამით აცხადებს, რომ მიმდინარე წლის 1 დეკემბრისათვის, ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა სამმართველოში (ტფილისი, სადგურის ქ. № 1) დანიშნულია შეჯიბრება, რომელზედაც საჯაროდ უნდა გადაიცეს 1 წლის ვადით შემდეგი სამუშაოები საქართველოსა ან აზერბეიჯანის რკინის გზის სადგურებზე: ტვირთის გადაზიდვა, დატვირთვა და გადმოტვირთვა ტვირთის დაცვასთან ერთად, და აგრედვე მგზავრებისათვის მოხმარების საქმე ტვირთვებ მზიდველებით.

ვისაც სურს მიიღოს თავის თავზე აღნიშნული სამუშაო, უნდა შეიტანოს წერილობითი განცხადება, საღერბო გადასახადით, დაბეჭდილ კონვერტში, შემდეგის წარწერით: „ამიერ-კავკასიის გაერთიანებულ რკინის გზების სამმართველოში, ტვირთზიდვის სამუშაოების გადასაცემად შეჯიბრებისათვის“.

განცხადებაში, გარდა სახელისა, მამის სახელისა და გვარისა უნდა აღნიშნული იყოს მისაღებ სამუშაოების წარმოების პირობები და საფასური ამ სამუშაოსი, როგორც არის ფასი თითო ფუთის დატვირთვისა, გადმოტვირთვისა და გადატვირთვაში.

ტვირთის დაცვა, რომლისთვისაც მას ედება პასუხისმგებლობა ფულით, მის უშუალო თვალ-ყურის დევნებაშია და პასუხს აგებს ტვირთისა და ბარგის შენახვისათვის მიღების დროდან მიმღებისათვის გაცემის დრომდე.

განცხადებას უნდა დართული ჰქონდეს რკინის გზის რომელიმე სალაროდან მიცემული ხელწერილი, რომელიც ამტკიცებდეს, რომ მან შეიტანა საწინდარი—ჩერვონცებით გამოანგარიშებული ძირითადი თანხის 20 პროცენტი.

შეჯიბრებით გადასაცემი სამუშაოები დაყოფილია შემდეგ უბნებად: საქართველოში: 1-ლი ბათომიდან საჯავახომდე (საწინდარი 3.000 მან. ჩერვონცებით); მე-2 ფოთიდან აჯამეთამდე (საწინდარი 3.000 მან. ჩერვ.) მე-3 სვირიდან სკრამდე (3.000 მან. ჩერვ.); მე-4 გირიდან ავჭალამდე, კახეთის შტო და სადგურები ყარაიაზიდან სადახლომდე (2.000 მან. ჩერვ.); მე-5 ტფილისი და ნავთლული (15,000 მან. ჩერვ.); ბარგი და სამგზავრო სისწრაფე ტფილისში და მგზავრთა მოხმარება გადაიცემა ცალკე (საწინდარი 7.000 მან. ჩერვ.)

აზერბეიჯანში: 1-ლი ფოილოდან განჯამდე ჩარიცხვით (საწინდარი 4.000 მან. ჩერ[illegible] მე-2 ზაზალიდან ევლახამდე (2.000 მან. ჩერვ.); მე-3 ლიაკიდან აჯიქაბულამდე (2.000 [illegible] ჩერვ.); მე 4 პირსაგატიდან ეიბათამდე (500 მ. ჩერვ.); მე-5 ბაქო მეორე, ბალაჯარა, [illegible] ბუნჩი—სურახანი (2.000 მ. ჩერვ.); მე-6 ბაქო პირველი (7.000 მან. ჩერვ.); მე-7 გურ[illegible] მირიდან არაბლინსკამდე (3.500 მ. ჩერვ.)

იმ პირთ, რომელთაც არ გადაეცემათ სამუშაო, წინასწარი საწინდარი დაუყოვნებლივ დაუბრუნდებათ უკან.

ძირითადი საწინდარის შეტანის ვადა შეიძლება გაგრძელდეს სამმართველოს განკარგულებით.

შეჯიბრების დაწვრილებითი ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე, გარდა უქმეებისა, ეკონომიური სამსახურის საბარგო სადგურების განყოფილებაში 10 საათიდან 1-მდე.

განცხადებათა შეტანის უკანასკნელი ვადა გადის 1923 წ. 1 დეკემბრის 12 საათზე.

3—3

ტირაჟი 1000 სუბ დართული [illegible] № 860 სტამბა გაზეთ „ზარია ოსტოკა“-სი, ალექსანდროვსკის ქუჩ. № 4